Број 231. У Новом Саду, у суботу 18. октобра 1908. Година XLIII

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаљу на један месец 2 кр. 70 пот. на четврт године 8 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 26 п. на четврт године 9 круна 75 пот, За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 2 круне, на целу годину 4 кр. на за стране земље годишње 6 круна 50 пот.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр 131

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДИОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића Администрација „Заставе“ налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Пасивитет.

Вероватно већ за десетак дана састаће се угарски сабор и онда ће министар унутарњих послова гроф Андраши подастрти сабору изборну реформу.

Како ће у свему изгледати та изборна реформа није још познато. Многи угледни посланици свију странака труде се, да наговоре грофа Андрашија да измени донекле свој нацрт. И он ће можда у нечем попустити. Али у главноме остаће при своме. То је и сувише често изјављивао. Остаће при томе, да право гласа добију само они, који знају читати и писати. И остаће при плуралитету, т. ј. да поједини бирачи имају по два и по три гласа док други само један. И остаће без сумње при томе, да не буде тајно гласање и да срезови буду подељени на штету народности.

Од свега тога доста је и једно, па да нов изборни закон не буде онакав, какав треба. А већ само то, што ће изборно право бити везано за читање и писање, народности ће стајати горе, но што су до сада стајале.

Ми смо већ више пута опширно изнели у „Застави“ наше гледиште. И наша управа је већ решила, чим изборна реформа дође пред сабор, да наша странка сазове велики страначки збор, на коме да донесе одлуку и утврди даљу борбу против свију назадних и неправедних начела, који се налазе у изборној реформи.

Међутим већ данас излазе поједини народносни посланици са новим предлогом. У румунском листу „Лупти“ написао је румунски посланик Аурел Влад чланак, да ако се уведе закон о плуралитету, онда треба прогласити пасивитет, т. ј. не учествовати у изборима. Он пише: Кад с нама Румунима поступају као са непријатељима, онда немамо места у сабору. Вели да се посланик Вајда изјавио у истом правцу. А словачки посланик Милан Хоца послао је листовима изјаву, да ће, ако се усвоји Андрашијев законски предлог и он у пасивитет. Према писању социјалистичког листа „Непсаве“ може се закључити, да и социјалисте помишљају на пасивитет.

Ми бележимо ово по новинарској дужности, а не мислимо данас да улазимо дубље у ову ствар. Било би прерано. Да видимо прво шта ће бити са изборним законом. Јер питање о пасивитету није лако

Наша је странка била испочетка против пасивитета. Она је ишла у изборе под најцрњим приликама и онда, кад су Румуни били пасивни. Но народносни конгрес у Будимпешти закључио је пасивитет, па смо и ми то учинили. Народносни конгрес је изрекао, да ће пасивитет остати све дотле, док остане онај неправедни изборни закон

Но већ код првих избора Словаци су напустили пасивитет и ако је осто стари изборни закон. То је учинио и један део Румуна. То су учинили и Браниковци. Један део Румуна и радикали остали су према закључку народносног конгреса пасивни. Направило се читаво чудо, дошла су пребацивања, те су напослетку све народности решиле 1094. године да напусте пасивитет. Сад је опет о томе реч да се иде у пасивитет.

Као што рекосмо: држимо да није време расправљати ово важно и тешко питање још данас. Али ако му дође време, онда се не може више лелујати, као оно при игри: „Хајд на лево, хајд на десно....

Уз један правац који се једном прогласи треба издржати. Ма какав био правац, не може донети успеха одмах. А кад се сваки час мења, мора се народ збунити и успеха онда не може бити.

На сваки начин признајемо, да после изборне реформе, на прагу новог стања, може ипак бити озбиљно речи о активитету и пасивитету.

Има ли два поштења?

У 222. броју „Србобрана“ изашла је једна белешка, која хоће да доведе у склад држање самосталаца пре и после избора Лукијана Богдановића за патријарха. — Наиме самосталци су изјавили, да је сваки онај непоштен човек, који гласа на Лукијана Богдановића. Но одмах после избора самосталци су му честитали шта више било је самосталаца и у одбору за бакљаду. Кад је „Застава“ жигосала тај њихов поступак, „Србобран“ је изјавио, да је странка дала одрешене руке тим људима, да раде по својој увиђавности Но самосталци су и сами осетили, да је то врло слаба одбрана, јер је паметан свет увидио, да се држање целе самосталне странке према патријарху Лукијану нагло променуло после избора. За то сада покушавају, да на други начин покрију своју голотињу и своје непоштење. „Србобран“ тврди, да самосталци нису могли гласати за епископа Лукијана, јер је он политички непоштен, али после избора изјавили су, да они поштују њега из дубине душе своје, јер и ако је он политички непоштен, лично је поштен.

Па да се у чуду запитамо, да ли може бити две врсте поштења? „Србобран“ тврди према томе, да онај није непоштен, који учини какво прљаво дело у своме политичком деловању. Према „Србобрановом“ мишљењу један човек на високом положају може учинити прљаво политичко дело, посланик може преварити своје бираче, не испунити своје обећање, па поред свега тога може остати поштен, само ако не учини какво прљаво дело на улици.

Па да се запитамо, како су у старија времена мислили људи о томе питању. Људи су увек били и остали и биће једни и исти. Има их само две врсте: поштених и непоштених. Непоштени су увек тражили начина, како да оправдају своја

ПОДЛИСТАК.

НАШ ПРОСЈАК.

(Sipulusz).

Од како знам за себе у нашем селу је увек био просјак, стари Топор. Имао је једне чезе, у које би упрегао магарца и тако је ишао од куће до куће. Магарца није требало много управљати ни речма ни штапом; за кратко време и сам би стао пред богатије и дарежљиве куће, а кад би он стао, отпочео би стари Топор, који је врло слабо видео, тако тужним гласом молити, да би се и студени камен смиловао и уделио.

Стари Топор није увек просио на чезама. У почетку је и он почео пешице каријеру, али мало по мало, па је и он средио своје финансије. Ону малу кућу, у којој је становао, купио је од Жупањевих, башту око ње је узорао, те посејао тикве, кромпир и пасуљ, речју био је то поштен и раден просјак. По себи се разуме да поред посла није пренебрегао ни свој просјачки занат Када зазв ни подне, упрегне магарца, о левчу обесио је своју велику без дна торбу и заиђе по селу. Бог нека зна какве је судове имао у торби, доста то да је и чорбу умео у њу сместити Прошао би целу и једину улицу у селу и свуда је добио, где су били код куће, шаку брашна, или пасуља, један комад хлеба, лука, соли паприке, па и готових јела, која је или одмах појео, или оставио. Код крајње куће сеоске сишао би с пута и испод башта вратио се на други крај, где је и сам становао. Тако је радио сваки дан.

Но, ишао је и на страну као гост, и то на веће славе и вашаре. Приликом једног таког излета уђе му вино у главу, којим су га по обичају и овде и онде понудили, те оде и у биртију и поче се на свој рачун веселити. То је свет јако узрујало. Држали су, да је недостојно, да се један честит просјак по занимању толико заборави Њему је место у порти, те га тако избаце из чарде. Огрезлог у крви донели су га кући наши сељаци. Сутра дан дође му у име оп. поглаварства кнез.

— Чујеш ти, Топоре, теби је тесна кожа.

— Ал' сам и откајао горко, благородни г. кнеже, — јечао је у ритама просјак. — Што сам добио, пропало ми је, па онда имам неке четир рупе на глави.

— А, још ћеш ти бити кажњен — продужи строго кнез. — Чикес већ одавна моли, да и њега именујемо просјаком, каже да ти имаш кућу, земље, ти ниси већ више прави просјак.

— Јасј, благородни г. кнеже, не узимајте ми насушни хлеб из уста. Чикес је стари лупеж, који неће осветлати просјачки образ, јер ће увек красти. Ако пак држите, да обојица будемо просјаци, на то вам велим, да село неће моћи то издржати. Та већ и код мене самога колико њих затворе ми врата испред носа, кажу ми да и сами немају што да дробе. А то опет немогу чинити, да чешће одлазим на страну просити. Пронео би се хрђав глас о нашем селу, рекло би се, да ни свога просјака не може да издржава, тако је сиромашно

— Но, па добро, Топоре, нека на томе остане! Али ако се још једном с тобом деси слично шта, онда ти је крај званију, скинућемо те. А сада с Богом!

Кнез је одиста јако заплашио Топора. Од то доба се људски владао, само је код куће ракијао и када би се опио, дотле се не би показивао, док се не би испавао.

У то је доба Топор сам становао у земуници. Жена му је већ давна умрла, син му се пак још дететом одбио негде у свет и нико о њему није ништа знао. Једном пак досади и Топору просјачки живот, пружи се поред неког јендека и умре. Комшинице Чапо пријави поглаварству, да Топорово магаре већ нека д а дана ужасно њаче, требало би видети, шта је. Наравно да је њакао сиромах, када је био везан под шупу, што је била на крају куће, те за цело време није добио ни јести пити. Када су потражили газду, нађоше га мртва поред кукурузовине Банове. Кнез, бележник и два ешкута службено дођу, да забележе, шта је остало иза старога просјака. Чаповица их је известила и о томе, да Топоров син негде између Шимега и Св. Грота лупа камен на друму. Дакле је онда сигурно, да и ова прћија има наследника, само га требе потражити и известити. Тога ради пошаљу општинског слугу, кишбирова.

прљава дела. И када су ти покварени људи у своме јавном, политичком животу чинили прљава дела, тврдили су, да су и надаље остали поштени, јер су прљаво дело учинили као политичари, као дипломате а не као приватни људи. Један човек таквога кова по имену Никола Макијавели, који је живео у XVI и у почетку XVII века написао је једну књигу „О владару“. У тој књизи даје он упуства владарима шта треба и како треба да раде, па да што боље учврсте своју власт у држави, те да њихови поданици стрепе и дрхћу пред њима. Кад човек то прочита как а упутства даје тај човек владарима, кожа мора да му се најежи. Ту су убијства, крађе, прогони својих поданика. Зато и сада називамо такове политичаре „Макијавелистама“, а начин вођења такове политике „макијавелизмом“ И пре 300—400 година су устајали и данас устају поштени људи против таковог схватања политичке делатности.

Од недогледних рђавих последица било би кад би се начела Макијавелијева остварила, сви би поштени људи морали да се повуку са поља јавног живота, а бродом политике, управљали би људи, који би једним дивним потезом пера збрисали ону дивну латинску пословицу: „salus rei publicae suprema lex est“, да општа корист треба да је сваком пред очима

Наш јавни живот отрован је деловањем таквих људи, којима је свој трбух најпречи. Кад узмемо у обзир, колико је пута самостална странка изневерила свој народ, онда није ни чудо што се за сваштa хвата као утопљеник за сламку, да би прикрила своје издајство И деленье поштења патријарха Лукијана на лично и политичко само је доказ колико су ти људи ниско пали, кад мисле да на тај начин замажу очи својим присташима Кад је било згодно самосталној странци, она је нападала епископа Лукијана, и називала га политичко непоштеним човеком сад пак, кад је изабран за патријарха и кад је постао поседником патријарашких добара, самосталци су пронашли, да је патријарх Лукијан лично поштен.

Нови Сад, 18. октобра.

Денунцијације против Кошута. Већ од дужег времена има опет у неким мађарским листовима пуно денунцијација против српских радикала, као и против мађарске независне странке. Ми смо забележили баш у јутарњем броју данашње „Заставе“ понешто од тога.

Међутим је донео и бечки „Раіхспост“ а исто то само мало друкчије и „Фатерланд“ ону причу како је мађарска независна странка сакупљала силни новац за време натезања с Аустријом (1904. и 1905. године) па како је с тим новцем купљено и подељено оружје српским радикалима и Босанцима. Има и нарочити напад на Кошута. Међу осталом беде Кошута да је шуровао са српском владом и да је неколико дана пре но што је постао министар био кришом у Београду. Ван тога да је Кошут преговарао лично с Пашићем, да као слободан зидар „фрајмауер“, стоји у свези са слободним зидарима у Србији и т. д.

Кошут је оповргао ту вест Изјавио је, да никад није био у Београду и да је он до душе давао новаца за време пасивног отпора, (на тулипански мађарски покрет,) али никад није из те благајне извадио ни паре. Изјављује да никад није видео Пашића и позива се на познату ствар, да он није слободни зидар и није никад ни био.

Ове сталне денунцијације тумаче врло разно. Неки мисле, да сличним денунцијацијама хоће да држе у шкрипу мађарску независну странку, да вазда има пред очима, како могу многи и многи да дођу на оптуженичку клупу због велеиздаје.

Данашња би влада могла сад већ да зна, колико су истините и оне обеде, које су нас прострли неваљали људи и листови, те због којих данас затварају толике невине људе у Хрватској и Славонији. — Овака дрскост, с каквом се данас денунцира, прелази сваку меру. Кошут се тужи, што се са толико неваљаларства простиру денунцијације против њега и његове странке, да то мора сваког поштеног човека да згади. Истина је, а то велимо и ми о данунцијацији против нас.

Откад се то већ пише и денунцира и затвара Па дела већ једаред на суд, да видимо чега има у ствари? Али је каква лакше затворити него осудити.

Анексија Босне и Херцеговине и независна Бугарска.

Енглеска остаје при своме и не попушта.

Бечки листови су одономад пронели били вест, како је енглески посланик у Бечу, добио налог од своје владе, да изјави цару и краљу Фрањи Јосифу да Енглеска у питању анексије Босне и Херцеговине неће правити никакве сметње. Ову вест је бечка штампа наравно радосно ра струбила и већ видела анексију Босне и Херцеговине признату и од великих сила а почела исмевати узалудне покушаје Србије и Црне Горе. — Данас је полузванична вест лондонска то писање преокренула тумбе и нема сумње да ће сад бечка штампа још већом жучи писати против Енглеске Лондонски Рајтеров биро наиме јавља, да је горња вест бечких листова потпуно неистинита. Енглески посланик у Бечу Гошен није добио никаква упутства у опште а најмање онака, како је то донела бечка штампа. Енглеска влада своје становиште у питању анексије Босне и Херцеговине није променула, већ остаје чврсто при њему онако како га је у почетку заузела и на њему почела да ради. Будимпештанска па и бечка штампа, веле, да је услед ове одлучне полузваничне изјаве Енглеске, настао опет неочекиван обрт и заплет А одлучно побијање енглеско, најбоље сведочи, како је држање Енглеске према Аустроугарској у питању анексије врло непријатно.

Савез за одбрану и нападај између Енглеске и Турске

Из Цариграда је стигла вест, која је у политичким круговима аустроугарским изазвала силан утисак. Та вест јавља да је између Турске и Енглеске скопчан тајан савез за одбрану и нападај Тиме је потпуно заједмчена целокупност Турског земљишта. — Занимљиво је, шта о томе вели бечка „Нова Сл. Преса.“ Она пише: „Један цариградски лист доноси вест, да је између Турске и Енглеске склопљен тајни савез за одбрану и нападај. Ми смо већ донели вест о таковом споразуму, и према свему, што се чује мора се узети, да ће Енглеска, ако је Турска позове у помоћ, овој пружити и оружану помоћ. Истина је да се у меродавним круговима још крије, да је тај савез за одбрану и напад између Турске и Енглеске склопљен.“ Беч из овог писања „Нове Слободне Пресе“ види јасно, да у бечким политичким круговима влада уверење, да је тај савез између Турске и Енглеске доиста склопљен. По себи се разуме, да верују у то, да је Енглеска тај савез склопила са Турском против Аустроугарске и Немачке политике и њихових циљева.

Пад Извољскога.

Сви листови доносе, да је положај руског министра спољних послова врло пољуљан и да ће да одступи за најкраће време. Као разлог одступању Извољскога истиче се, да је с њиме не само незадовољно јавно мњење и политички кругови у Русији, већ су с њиме незадовољни и у Лондону и Паризу. У Лондону и Паризу незадовољни су с тога, што Извољски са

Тамо негда на прашњавом друму иза Св. Грота, у оној равној доњи, кроз коју протиче и Залина трома вода, одиста је напао кишбиров Мишку Топора. Дуго га је гледао, јер га већ врло давна није видео, али пошто су њих више тврдили, да је то Топор, напослетку се реши, да га ослови. Знао је кишбиров, да је то званична ствар, па зато није смео пренаглити.

— Добар дан Мишка брате, ако си доиста ти Топоров син из Ука.

— Та . . . ја сам.

— Ходи овамо под дрво, имао бих мало разговора с тобом.

Седоше у хлад једног осамљеног дивљег кестена и пошто су прво полако (да дотле могу мислити) запалили, кишбиров је почео разговор.

— Знаш ли ти брат Мишка, ко сам ја?

— А откуд' да знам? Има пет година како никога нисам видео из мог села.

— Ја сам кишбиров из Ука.

— Бог нека поживи вашу милост, и нека вас подржи у звању, док вам воља буде!

— Хвала. Па онда и то треба да знаш, да сам ја овамо службено дошао.

— Сад и то знам.

— Али брат Мишка, сад долази главно. Знај, да сам због тебе овамо службено дошао.

— Због мене? — Ово је зачуђено изговорио момак. — Зар се село брине и о оваким скитницама?

— Село се види и не брине, али се брине општинско поглаварство.

— И томе се чудим, јер ја никоме ништа згрешио нисам.

— О томе нема говора, брате, не бој се. јер је ово чисто оставинска ствар.

Момак се избечи, није га разумео.

— Ствар је у томе, да ти је умро отац.

Момак скине шешир, прекрсти се и тихо рече:

— Бог нема му душу прости!

— Амин, — прогунђа за њим кишбиров.

Тиме је ствар свршио са оцем и син Топор мете шешир и гледаше у кишбирова са очекивањем.

— А иза оца ти је нешто остало, а поглаварство ти поручује, да дођеш кући и да то примиш.

Момче Топор равнодушно уздигне раме.

— Шта ја да радим са оном просјачком оставином? Можда ни толико не вреди, колико ћу изгубити, кад напустим ову службу.

— Није тако брате. Да је и једна чиода остала иза оца твога, и то смо дужни сачувати и наследнику предати. Тако је то ред. А када примиш,, можеш радити шта хоћеш, онда се већ нас не тиче. То сам ти имао службено да саопштим.

У неком суседном селу зазвони подне Топор узе торбу, понуди кишбирова и почеше жвакати. Међутим је момак још једном размислио о целој ствари, а резултат је био, да ће поћи кући Одмах је то и пријавио некоме надзорнику, да иступа из посла и пође кући са кишбировом.

Сутра дан се одиста и забленуо кнез из Ука, кад пред њега ступи једна крупна момчина и рече, да је он Шандора Топора сеоског просјака једини син и да је дошао по налогу општинском. Баш је сам кнез изашао с њиме на ледине, где беше просјачко добро, да види, шта је одиста остало детету. Кућа од черпића, чији је трпчани кров зелена маховина још већма учврстила, добро је одолевала ветровима, могло се у њој становати. Био је у њој и кревет, орман са две фијоке, једна клупа, мотика, ашов, неколико лула, крчаг, неколико судова, мало, дувана, кромпира и мало сува хлеба. Уз крај куће била је прислоњена једна шупа, у њој магарац и чезе. Затим кромпириште са сунцокретима. Када су све прошацовали, овако рече кнез:

— Чујеш, дечко најбоље би било, да се уселиш у кућу и да примиш старчев занат.

— Да просјак будем?

— Да. У сваком честитом селу има свештеник, бележник, има кнез, судија, кишбиров и просјак Чикес, који је још за време твога оца желео да буде други просјак, умро је. И бадава лупамо главу, не знамо, кога да изаберемо место твога оца. Па смо смислили, најбоље ће бити и за тебе и за нас, ако ти примиш и ову оставину. То тако кипира. А ти имаш и права на то. Ако је чији отац просјак, нека и његов син буде просјак. То је ред у општини.

себе није могао да спере сумњу, да је из раније знао за смер Аустроугарске, да анектира Босну и Херцеговину, и да о томе није известио ни енглеску ни француску владу. У Русији нису задовољни с њиме такође због његовог држања у питању анексије Босне и Херцеговине јер је био неодлучан и попустљив према Аустроугарској

Извољски је у четвртак у вече примљен од руског цара и поднео је извештај о резултату својег пута односно преговарања у савладама државницима појединих сила По једној вести цар му је дозволио, да поднесе извештај о том свом путу и у руској думи и тиме покуша да незадовољство против себе отклони И то ће бити у тајној седници думе По другим петроградским вестима биће ово дана министарски савет под самим председништвом царским и тад ће се закључити да ли да Извољски говори у думи о кризи на истоку или не. Бечки листови радије прихваћају вест да ће Извољскога наследити гроф Вите Но спомињу још и то, како се много говори и о Чарикову У њему виде духовног творца дунавско јадранске пруге, само да ослаби значај аустро угарске пруге кроз новопазарски санџак За њега веле још како је као заступник Извољскога употребио путовање овога, те у том времену поднео меморандум француској влади и у њему тражио, да се велике силе споразуму у уређењу балканског питања. Истичу нарочито како је Чариков био посланик руски у Београду за време убиства краља Александра и краљице Драге Наглашују како је Чариков поборник панславизма и како његови осећаји нису најтоплији према Аустрији.

Разговор са грофом Палавичинијем.

Дописник „Нове Слободне Пресе“ разговарао је са аустро угарским цариградским послаником грофом Палавичинијем Он вели како нису преговори између Турске и Аустро Угарске прекинути, јер нису ни вођени, било је само приватна разговора (!) Преговори ће наступити тек после турских светаца Биће разговора и о анексији Босне и Херцеговине, и ако Аустроугарска нема шта у том питању да преговара, јер то је свршен чин. Наравно да ствар по све друкче стоји откад је искрсла замисао да се састане међународна конференција. Ако ове не буде, остаће све по старом т. ј. данашње стање Буде ли се пак међународна конференција састала, онда ће Аустроугарска морати умолити Порту, да пре те конференције призна формално анексију Босне и Херцеговине Гроф Палавичини би волео да не дође до међународне конференције. Аустроугарска је већ више пута изјавила да питање анексије сматра свршеном ствари и да анексија не може бити предмет расправе на међународној конференцији. Без Аустроугарске неда се замислити међународна конференција. Исто тако и без Немачке, која стоји у том питању потпуно уз Аустроугарску. Ако ипак не дође до међународне конференције, то ће без сумње врло рђаво утицати на умирење данашњег несигурног и немирног стања.

Гроф Палавичини још је рекао, како је изазланик Србије дошао у Цариград без сумње за то, да увери и порту, како је анексијом Босне и Херцеговине и Турској учињена неправда као што је загрожено животним интересима Србије и Црне Горе, и како су после свега Србија и Црна Гора природни савезници Турске у рату, који би се имао повести против Аустроугарске.

Споразум између Турске и Бугарске.

Из Софије јављају, да је између Бугарске и Турске склопљен претходан споразум По њему Турска признаје не зависност Бугарске а Бугарска има да плати одштету за источно румелијску пругу и да плаћа данак, за Источну Румелију. Но да би се поштедела народна осетљивост Бугара, реч данак неће се у уговору и јавности употребити.

Румуни против анексије.

Сутра, у недељу, у Букурешту одржаће Румуни велики народни збор, на коме ће протестовати против анексије Босне и Херцеговине Аустро-Угарској Румунски свеучилишни ђаци позвали су на тај збор и ђаке Србе из Србије из Црне Горе. Власти у Букурешту задржале су те брзојавне позиве, али ђаци су ипак нашли пута и начина да известе своје другове о збору. Очекују да ће Срби ђаци приспети сутра из јутра.

Пољаци за Србију.

Сва пољска штампа пише врло повољно и симпатично о Србији и Црној Гори и ватрено брани српску ствар. Варшавски листови: „Варшавски Дневник“, „Przeglad Porany“, „Glos Warszawski“ „Kurjer Polski“, „Kurier Warszavski“, „Dzienik Powszechny“ „Goniec Wieczorny“f „Slowo“ и „Nowa Gazeta“ доносе уводне чланке у којима заступају интересе српског народа. Из Варшаве јављају, да је у целој Пољској врло велико одушевљење за Србију и Црну Гору Многи становници се уписују у пољску легију, која ће у случају рата доћи Србији у помоћ.

Политички преглед.

Криза аустријске владе. Криза аустријске владе, која је избила због оставке обаског чешка министра, још никако да се реши Већина аустријских политичара бави се сада у Будимпешти због делегација. Аустријски министар-председник Бек данонице преговара са вођама аустријских странака. Решење кризе одлажу. Оставка чешких министара није још уважена. Немири у Прагу нешто се утишали, откако је влада попретила да ће прогласити опсадно стање. Чеси, министри, иако су одрекли да потпишу проглас опсадног стања, ипак ће за сада и надаље остати у своме звању. Опће је мишљење, да ће се криза решити тек после посете немачког цара. Аустријски делегати говоре, да није искључено, да ће можда и Бекоз кабинет морати пасти У том случају држе, да ће доћи и до распуста аустријског сабора. Но ова влада мора се ослањати на нов сабор, зато се морају обавити нови опћи избори

Немачки цар у Бечу. Утврђен је већ и дан доласка немачког цара Виљема, који ће, као што смо већ јавили, посетити нашег владара У среду 22 окт. (4. нов.) стићи ће железницом у Сисенбрун, Доња Аустрија, где ће га дочекати наш престолонаследник Фрања Фердинанд. Одавде ће обојица на автомобилу у Екартсау. Тамо ће немачки цар пробавити два дана као гост престолонаследников. 25. октобра (7. нов.) стићи ће цар Виљем у Беч, али без сваких свечаности. Одавде ће одмах у Шенбрун, где ће га дочекати наш краљ У дипломатским круговима је опће мишљење, да ова посета има политичког значаја. О чему ће све пак бити том приликом говора, не зна се. По једнима, немачки цар хоће да посредује између Аустроугарске и Русије, да би дошло до споразума између њих у балканском питању. По другима, што је много вероватније, немачки цар хоће да наговори нашег владара, да Аустроугарска промене своје држање према програму међународне конфевенције, који предлаже Русија, а потпомажу је Енглеска, Француска, па, као што изгледа, и Италија, а као да и Немачка.

Реформа изборног права и пучка странка. Угарски министар унутрашњих послова, гроф Андраши, био је прекјуче у посланичком клубу мађарске пучке странке и тамо је изнео свој предлог о реформи изборног права. Министар Андраши доказивао је, како је баш у интересу Мађара, да се уведе плуралитет Трудио се, да докаже бројевима, колико би штете имали Мађари, а добити немађарски народи и социјал демократе, када би се напустио плуралитет. Крај свега тога јасно се видело из говора посланика, да је и већина пучке странке, за то, да се непосредно право бирачко даде и онима који не знају читати и писати, да нису за начело плуралитет и да су за тајно гласање. Говорило се и о томе, да би требало законом притегнути бираче, да морају гласати. Министар је одговорио, да се то може учинити само према оним бирачима, који имају више гласова, јер ти стоје у првом реду као браниоци народних (мађарских) интереса. Неко је хтео, да покрене питање и о новој подели изборних срезова, но министар није хтео у то да се упушта, изговарајући се: За то имамо још каде. Закључак није никакав донесен, али је опће мишљење, да се већина пучке странке не слаже у свему са предлогом министра Андрашија. Ну не слажу се, не зато, што се овим предлогом неће опће изборно право, него што и ова странка тражи, да заштити своје страначке интересе. То се јасно види из речи, које је изрекао један од вођа те странке. Те речи гласе: „Ми зато нисмо за Андрашијев предлог, што видимо, да он иде на руку протестантима Немцима и Чивутима. У мађарској пучкој странци су пак сами католици (осим једног жалосног Србина). Као што се види ниједна странка у Угарској, осим српске нар радикалне странке, не бори се за истинско опће право гласа, са тајним гласањем и гласањем по опћинама и за заштиту права мањине А све док се таково изборно право не уведе, не може бити реда ни задовољства, па ни напретка у Угарској

Откриће немачког цара Ми смо донели, шта је рекао цар Виљем једном енглеском државнику, о држању Немачке односно своме, за време енглеско-бурског рата, и да је речени енглески државник то изнео у енглеском листу, „Дељи Телеграфу , који стоји у вези са енглеским министарством спољних послова. Сви скоро листови Немачке врло су незадовољни с тим открићима свога цара. Отворено веле, како ће то најмање допринети да се односи између Енглеске и Немачке побољшају Указују и на то, како је нарочито услед заплета на Истоку, требало избегавати да се доведе до нових заплета и трзавица Но нарочито су незадовољни са становиштем Немачке политике Цар Виљем је тиме доказао, да хоће и надаље да тера особену спољну политику, која се коси са јавним мнењем Немачке То мора свугде изазвати неповерење према немачкој политици. То је и довело, да су се велике силе удружиле у савез против Немачке и она је тако рећи остала усамљена. Некоји листови траже чак, да немачки цар Виљем не чини никакве изјаве из своје главе и да га на путу по иностранству прати увек један државник, иначе немачка спољна политика губи свако поверење. Открића та, довела су дотле, да ни у питању анексије Босне и Херцеговине, неће Немачка моћи водити одлучну

Дечак је дуго мислио о овоме, што је чуо.

— Али ја никада у веку нисам просио. Када сам отишао од куће, одмах сам постао бојтар, па онда бирош, а за тим раденик, што лупа камен на друму. Издржавао сам се радом своје две руке, навикао сам на посао, држим, да бих и од сада могао живети, да бих могао, заслужити хлеба.

— То јесте, али видиш, посао баш није сигуран, један пут има, други пут нема. А званије је сигурно. Видиш, тиме би и село било задовољно и свако би се радовао, што је после старог Топора његов син примио му званије, а не какав странац кога се то не тиче. Теби би добро било, боље него икоме на твоме месту. Добро размисли и када се решиш, дођи у опћинску кућу да се пријавиш. С Богом!

Мишка Топор, када је сам остао, погледи по целоме просјачкоме кућишту. У његову плашљиву душу, која је одрасла у сиротињи, гуркана час лево, час десно, усели се неко велико задовољство, а то је: ово је овде његово, одовуд га нико не може истерати и дуг низ година може овде провести ни од кога ни гоњен, ни вијан, ни гуран. И Мишка Топор скине са себе старе радничке хаљине и обуче очеве просјачке рите и брзим корацима пође општинској кући, да се обвеже преко целог живота да проси. Кроз рупе званичних рита видиле се снажне мишице јаких руку и испршених груди.

Лира

реч у корист Аустроугарске. Та откровења не само што неће придобити јавно мњење у Енглеској за Немачку, већ ће изазвати баш противно Уопште ова изјава изазваће без сумње буру незадовољства против Немачке.

Енглески листови веле, да је цар Виљем тим својим откровењима учинио врло рђаву услугу, исто тако, као да неко нађе за мудро да ожењеном човеку прича опширно о прошлости његове жене. Генерални мајор Турнер који је у бурском рату заповедао добровољачком енглеском војском изнео је, како је истина, да је немачки генерални штаб одмах у почетку бурског рата, израдио један ратни план и саопштио га енглеској влади и њему Немачки генерални штаб ради то у случају сваког рата Но тог се плана није придржавало заповедништво енглеске војске. „Стандард“ износи изјашњење једног енглеског дипломате, како је цар Виљем при примању званичног дипломатског тела одједном пришао дипломати Ласцелесу и рекао: „Чујем да су ваши упали у Трансвал. Сигурно ће човека по човека поубијати“. То је речени енглески дипломата одмах брзојавио јавно Лорду Солсберију. — Енглески листови веле, како та открића цара Виљема, неће и не могу помутити пријатељске односе између Енглеске с једне а Русије и Француске с друге стране, јер је пријатељство и савез међу њима утврђен на добро схваћеним њиховим међусобним интересима. Неповерење и нерасположење између Немачке и Енглеске, није ни било због личности цара Виљема, већ што су интереси те две земље дошли у сукоб.

Вести из места и са стране.

Место Бенка — др Мандић.

Будимпештански листови јављају, да ће досадањи цивилни адлатус у Сарајеву барон Бенко бити смењен На његово место биће постављен др. Никола Мандић, вођа босанских Хрвата. Као што се види није забадава водио депутацију у Будимпешту. На његово место за сарајевског подградоначелника по свој прилици ће доћи др. Лаза Димитријевић, вођа босанских самосталаца, јер је и он одвео неку депутацију у Пешту.

„Велико-српска пропаганда“.

Јављају нам, да су прекјуче ухапшени трговац Никола Мусулин из Раковице и ратар Лаза Почуча из Садиловаца. Оптужени су, разуме се, због учешћа у „велико-српској“ пропаганди.

Заплењени листови

У четвртак су у Загребу заплењени „Србобран“, „Српско Коло“ и „Покрет“.

Руски уметници у Новом Саду.

У нашу варош приспела су два руска уметника: познати руски солиста из царске московске опере, Лав Михајловић Клеменћев и члан уметничког позоришта у Москви, Александар Петровић Косарин. Лав Клеменћев важи као један од најбољих тенориста у Русији Љубимац је московске публике, а већ много пута је певао и у петроградској царској опери, где је пожњео огромне успехе и стекао опће признање. У руским музичким круговима нарочито је цењен са своје креације Рубинштајновог „Нерона“ Лав Клеменћев позван је сада као гост у Милано, где ће певати у чувеној „Скали“ Уз пут свврнуо је у Београд, а ево сада дошао је и к нама да нам прикаже своју вештину. – Други брат Рус Александар Косарин, познат је као одличан рецитатор и декламатор. Косарин је био пријатељ и друг нашег омиљеног песника Војислава Ј. Илијћа. Он је и књижевник и као такав много је задужио и српску књигу, преводећи наше књижевне производе на руски и тако упознавајући браћу Русе са нашом књижевношћу. Нарочито је много и лепо преводио песме Војислављеве. Београђани имали су прилике већ да чују оба руска уметника и њихови листови најпохвалније се изражавају о обојици. У Новом Саду приредиће концерат у уторак 21. октобра (3. новембра) у великој дворани Мајерова хотела. Програм и цене улазницама објавићемо доцније. Упозоравамо наше грађанство на тај концерат и надамо се, да ће се лист м одазвати сви они, који уживају у лепој песми и лепом приказу. Нови Сад треба да покаже, да зна ценити и цени уметништво.

Утекла оклопница.

Пре неколико дана беснела је јака бора на Јадранском Мору. У пуљском пристаништу стојала је велика нова аустро-угарска оклопњача „Надвојвода Фрања Фердинанд“. Кад је бора у највећем јеку беснела, попусте ланци, којима је оклопњача била привезана и отргне оклопњачу и однесе је. За време траајања боре пође једна друга оклопњача у помоћ, нађе је и почне је вући, али је бора поново отргне. Сада нам пак јављају, да је оклопњача „Надвојвода Фрања Фердинанд“ нађена и да је на копно изнешена. Оклопњача је врло оштећена, штета износи један милијон круна Поправљање лађе ће трајати бар два месеца дана. Лађар Петар Парензан, који је управљао оклопњачом за време боре, прозебао је и добио запаљење плућа, те је јуче умро

Двобој на улици.

У селу Пуста Сент-Леринцу, у околини Пеште, одиграла се прексиноћ крвава драма Будимпештански поштански чиновник Ото Ајгнер који станује у Пуста-Сентлеринцу, одавна се удварао тамошњој управитељци телефона Иди Леншмит. Очув девојчин Јосиф Ач, није волео што му се кћи са Ајгнером састаје и разговара. Због тога Ајгнер и очув девојчин нису добро живели међу собом. Прекјуче су се на једном раскршћу састали и поново завадили. Наједаред извади Ач из џепа револвер и рече: „Немој више трчати за мојом ћерком“. У истом тренутку опали револвер и погоди Ајгнера у бутину. На то и Ајгнер извади такође револвер из џепа, упре га у Ача и погоди га у прса, који се одмах стропошта и за кратко време издане. Ајгнерова рана је такође опасна, те га сад код куће негују.

Штрајк у торпедској творници.

У речкој торпедској творници, која је својина Витехејда, настао је штрајк. Данас се пет стотина радника прикључило штрајку. Пословођа Лауш Еган труди се да спречи штрајк, али досад није успео. — Један новији речки брзојав јавља, да су у Витехеадовој творници торпеда обуставили експортирање торпеда — Штрајкачи шетају пред творницом, али не чине никаквих изгреда Деренчин, заменик капетана, данас је држао преговоре са штрајкачима али без успеха У случају дужег трајања штрајка мораће се рад у творници обуставити.

Забава.

„Српска Занатлијска Омладина у Ади“ приређује у недељу 26. октобра (на Митров дан) 1908. у просторијама велике гостионице код Јелисавете дилетантску представу с игранком. — Добровољни прилози примају се са захвалношћу и изнеће се да јавност.

Одговорни уредник: Константин Брадваровић

Трговина.

Нови Сад, 18. октобра 1908. године.

Пшеница прве каквоће стара 23 к 40 до 23 к 60 п
Пшеница нова 22 к 80 п до 23 к 20 п.
Пшеница средња 21 к 40 п до 21 к 60 п.
Пшеница лакша 20 к 80 п до 20 к 90 п
Наполица нова 20 к 40 п до 20 к. 80 п.
Јечам нови 15 к 20 п до 15 к 60 п.
Зоб нова 15 к 6) п до 16 к — п.
Кукуруз у зрну нов 12 к 40 п до 12 к 80 п.
Кукуруз у клипу нов 8 к 80 п до 9 к — п.
Маст 140 к п до к — п.
Сланина 132 к — п до — к — п.
Сланина паљена 132 к п до — к п.
(по 100 килограма)

Свињи угојени тешки 88 до 90 п.
Свињи средњи . . 86 до 88 п.
Свињи лаки . . . 80 до 82 п.
(по килограму)

Теоци 96 – 100 по кили.
Овци пар 28 – 36 — кр
Јагањци 24 - 28 пар.

МАЛОКРВНОСТ

сузбијати, треба употребљавати Скотову Емулзију, која умножава крви брзо, добро и здраво месо твара.

Право само а марком — рибарем — као знак гаранције за Скотов поступак.

Скотова Емулзија

је како за младо тако и за старо од успеха. Брзо опорављење изненадиће Вас и задовољити, а само један покушај увериће Вас, како је она хиљадама њих кроз минулих 32 године уверила.

Цена оригиналној боци 2 К 50 п.

Добија се у свима апотекама.

1168 2-5

Реуматична

костобоља, пробадање, севање, болови у зглавковима не муче нас више од како употребљава о Фелеров Елза-флуид, који сигурно дејствује. Једно туце на проу франко 5 кр Поручуте од E. V Feller in Stubica, Centrale No. 105. (Agramer Kom.).
1290 1 2 Ида.

KALOGÉN

BRÁZAY SÓSBORSZESZ FOGKRÉM és SZÁJVIZ ★

Тражи се један старији и један млађи

ПОМОЋНИК

за мешовиту струку, који мора добро разумети шпецерај и кратке робе струку. Ступити може одмах.

14 0 1— Љубомир Стефановић
Вршац.

Пречасном свештенству и т. т. учитељима дајем 5% попуста.

14 5 1 0

АДВОКАТ

Др. Л. Брандајс

отворио је своју канцаларију
у Земуну,
Дубровачка улица бр. 9
1419 1 2

Сремска винарница

пређе

„ТРАНСВАЛ“

спроћу Централног Завода.

Част ми је пошт. грађанству Новога Сада и околине до знања ставити, да сам по примеру осталих винопроизвођачких земаља **винарницу** отворио; у којој се искључиво точи најбоље **вино** из мога 20 јутара великог винограда у **Каменици** на планини „**Параго**“ лежећег, исто тако **шљивовицу** и **комовицу** из сопствене пецаре Са **винарницом** руководи:

АНТОН ШМИДЛ,

који ће као познат и поштен човек свакога пића само **природно чисто** точити.

Умољавајући сваку га, да се о изврсној каквоћи овог пића осведочити изволе.

С особитим поштовањем

Јосиф Шварц

У овој **винарници** има један нов **апарат** за пиво јефтино на продају 1421 1—4

ПОМОЋНИК

за мануфактурну струку који је дуже времена на једном месту сервирао нека своју понуду са ознаком плате упути на

Franz Rückstädter

1417 1—3 Паланка (Бачка).

Ад. С. О. 8671./2247. ex 1908.

Стечај.

Овим се расписује стечај ради попуњења места **народно-црквеног шумара** по установи § а 14 ог штатута о управи, контроли и употребљењу манастирских, као народно црквених добара у обсегу српске православне митрополије карловачке.

Дужности народно-црквеног шумара су: у смислу 17-ог § а горенаведеног штатута да пази, да се шумске основе одржавају, да се шуме подижу и даврши по налогу саборског одбора све послове, који у његову струку спадају; посебно упутство за делање народно-црквеног шумара установиће саборски одбор доцније.

Са овим местом скопчана је плата од годишњих 3000 круна, станарина 400 круна и путни паушал од годиших 1000 круна.

Срби православне вере, који су задобили квалификацију за шумарске чиновнике и за Угарску и за Хрватску и Славонију (диплому на шумарској академији у Шћавници (Selmeczbánya) и државни испит а који ово место получити желе, ваља да поднесу своје инструјисане молбе саборском одбору у Карловцима најдаље до 18. новембра (1. децембра) 1908. године

Молби се има приложити крсни лист, шумарска диплома и сведоџба о положеном државном испиту као и сведоџба о досадашњем занимању.

Изабрани шумар служиће прву годину у привременом својству, а по истеку ове д неће се одлука гледе сталности му.

Из седнице српског православног народноцрквеног саборског одбора, држане у Карловцима 9 (20) октобра 1908. год.

ПРЕДСЕДНИШТВО
саборског одбора.

1411 2—3

Јавна захвалност.

Доле потписани овим изричемо јавно захвалност господину Кости Рајковићу основатељу и управитељу „Задруге за узајамно осигурање мираза у Митровици“, који нам је у име задруге исплати осигурани мираз, на који смо се осигурали, те препоручујемо исту задругу свима, који себи или својој деци мираз осигурати желе.

Мираз се постизава после навршења једне године дана уплаћивања.

Проспект својих правила шаље задруга на захтев свакоме бесплатно.

Даница Црнобарић учитељица из Грабоваца, Живан Лазић ратар из Кувеждина, Мита Ракић ратар, Марија шерер, Лудвика Герстнер, Јелена Боршчак сви из Митровице.

1421—3

Објава.

Од четвртка 9. (22. октобра) почевши продајем своје властито вино **са Провалије**, преко улице и то:

Стари ризлинг	по 32	новч	литра
Нови „	„ 26	„	„
Стари мушкатлер	„ 40	„	„
Нови шилер	„ 26	„	„
„ **сланкаменка**	„ 24	„	„

Комовицу ракију сопствен производ 50 нов. по литри

На велико по погодби.

С поштовањем
1361 4 4 **Мартин Томан**
Н. Сад, уставска ул (Alkotmány utcza) 8.

Прва српска трговина
мушког, женског и дечијег одела
Стевана Ј. Капамџије

у Новом Саду, главна улица бр. 25/3. препоручује своје велико стовариште сваке врсте готовог мушког одела, као и одела по мери, најновијег кроја, особито пак за сваку сезону богати избор најмодерније

ЖЕНСКЕ КОНФЕКЦИЈЕ

Цене су поред солидне и тачне послуге јефтиније него игде, особито за ђаке; с тога се моле родитељи, који своју децу за школу одену желе, да се о томе уверити изволе.

1053 17—26

Ева Клајн

препоручује се најбоље за масажу и поступању при лечењу ладном водом. Станује

Нови Сад.
Јелене Зрињијеве улица број 19.

1366 3—3

КО себе или своју децу од

КАШЉА

промуклости, катара, шлајма и катара у ждрелу и великог кашља сачувати жели, нека купује лекарски препоручене и опробане

КАЈЗЕРОВЕ
ГРУДНЕ КАРАМЕЛЕ 1409 1—20
са три јеле.

5500 пот. оверов. сведочбе доказују за успех.

Добија се у Новом Саду код *Микина и Стојковића, Љ. Стефановића Сина*; *Деадато апотека* Петроварадин; *Антон Каинис*, Инђија; *К. Перош* Баваниште; *Јос. Хандла*, Рума; *Стевана Штрасера*, Карловци; *Павла Вујашковића*, Митровица; *Стевана Херцега* апотекара код „Орла“ Нови Сад; *Оскара Клајна* дрогеристе у Новом Саду; *Омера Попов*, Карлово.

Подесан куп!

Част ми је поштовану публику учтиво известити, да сам по врло јефтиним ценама набавио

1000 МЕТАРА правог енглеског **МУШКОГ ШТОФА**

и исте штофове док траје залиха продаваћу детаљно у мојој трговини.

Стовариште састоји се из **јесењег, зимског и летњег еспапа**, те према томе је свакоме дата прилика, да своју потребу **јефтино и добро** код мене намири.

У сопственом интересу поштованих муштерија лежи, да ме својом посетом **што пре још при богатом избору удостоје.**

С високим поштовањем

Игњат Бем

НОВИ САД, Кошут Лајошева ул. 20.
1413 1—2 код „**Златног Лептира**“

ВЕЛИКА
ПАРНА ШТАМПАРИЈА И КЊИГОВЕЗНИЦА

ЂОРЂА ИВКОВИЋА
У НОВОМ САДУ

дунавска улица, у својој кући

снабдевена са 8 машина, које креће **гас мотор** а уређена **најновијим модерним и сецесије словима, украсима и шарама сваке врсте** израђује најсавршеније све **штампарске и књиговезачке послове** брзо, тачно и на највеће задовољство, а све по цени јефтиније него игде. 71 18—52

Моли за многобројне наруџбине.

Најјефтиније и најбоље **средство за чишћење**

ФИЛИПА НАЈШТАЈНА
ушећерисане пилуле за чишћење.

Најштајнове ЈЕЛИСАВЕТА пилуле

Према еличним препаратима у сваком погледу имају првенство ове пилуле, које су слободне од свих шкодљивих састојака. Са највећим успехом употребљавају се код болести које проистичу од неуредне столице, брзо чисте и ниједно средство није при том повољније а нешкодљиво да би

затвор

могло угклонити, који је извор најчешћим болестима. Због ушећерисане форме чак и деца исте пилуле радо узимају, Једна кутија са 15 пилула кошта 30 потура; једна пакла са 8 кутија дакле 120 пилула коштају само 2 круне а кад се пошље у напред 2 кр. 45 п. добија франко.

Опомена! Од подражавања нарочито се треба пазити! Треба искати „Филипа Најштајна пилуле за чишћење“. „Philipp Naisteins abführende Pillen“. Само су оне праве, кад свака кутија и упутство имаде у црном тиску „Heil. Leopdld“ и потпис **Philip Neistein** apotheke. Наша судско трговачко протоколисани омоти морају имати нашу фирму Philip Neusteins apotheke zum heil. Leopolc“ Wien, I. Plankengssse 6.

Добити се могу у Новом Саду у апотекама Ненадовића, Грозингера и Вујића. 1314 1—10

Николе Јовановића
кр. срп. дворски набављач
ћурчијски модни салон
WIEN, VIII Piaristengasse 7.

Специјалиста у женској и мушкој конфекцији. Велико стовариште готове ћурчијске робе сопствене израде. — Најновији модели у коњерима, жакетима, крогновима и муфовима.

Одликован на модној изложби у Бечу са златном медаљом и другим одличијама. 1169 9—35

МЕД. УНИВ.

Др. Димитрије Коњевић
○ ЛЕЧНИК ○
у Черевићу

јавља п. н. публици, да је рали научних ствари **отпутовао на 4 недеље у иностранство.** 1394 4—5

Недостиживо средство за негу лица и руку јесте

1525 93—100

једино прави са свим нешкодљиви Silva crem Одстрањује сује дице мрље, сунчане пеге и свеостале нечистоће. Најсигурније средство. Може се и у јутро после прања рабити. 8 теглице 4 круне без даљег трошка ако се новац напред пошље. Где се не би могло добити може се из

лекарне Салватор А. Козјак Рума.

Заштитна марка „Ленгер“

LINIMENT CAPSICI COMP.,
замена за
Anker-Pain-Expeller

је старо опробано кућевно средство, које се од многих година као поуздан лек против костобоље, реуме и навеб употребљава.

Опомена. Због подражавања, која мање вреде, треба при куповању бити пажљив и узимати само оригиналне флаше у кутијама са заштитном марком „Ленгер“ и фирмом **Richter**. — Са ценом од 80 потура, 1 кр. 40 пот. и 2 круне може се у свима апотекама добити. Главно стовариште код: Јосифа пл. Тереја, апотекара у Будимпешти.

Dr. Richters Apotheke zum „Goldenen Löwen“ in Prag, Elisabetstrasse №. 5. neu.

Разашиље се дневно. 1248 5—42

Девојачко васпиталиште
СВ. МАЈКЕ АНГЕЛИНЕ
у својој кући.

Дарежљивошћу својих највећих добротвора **Лазара и Софије Дунђерски** преселило се **девојачко васпиталиште св. Мајке Ангелине** у Будимпешти **у своју кућу**, у средини престонице, удешену сасвим према **васпитним и здравственим** циљевима а за 30 питомица.

Пријаве прима, обавештаје и програме даје:

СРП. ПРАВОСЛАВНА ПРОСВЕТНА ЖЕНСКА ЗАДРУГА
СВ. МАЈКЕ АНГЕЛИНЕ.

Адреса: Budapest IV. Váczi utcza 63 szám.

982 19—20

ОРУЖОТВОРНИЦА ОРУЖЈА И ПУШКАРСКИ ВЕЛЕЗАВОД
ЛАДИСЛАВ ШВЕСТКА a spol
Праг, Чешка, Вацлавски трг бр. 53.

препоручује своје гласовите, одличне ланкастерке, које се одликују изврсним пуцањем, као и необичном дуготрајношћу. — Званично одобрени специјалитет цеви са ознаком:

„Велефини армадски челик“.

Велики избор револвера и флоберта

Једина фирма, која је издала преко 100 страна велики хрватско српски ценик, тискан и латиницом и ћирилицом. Ценик шаљем бесплатно, кад ми се пошаље адреса и занимање. Цене умерене.

Особама вредним кредита на умерене месечне отплате. 257 18—22

Мануфактурно мешовита трговина
Душана Теодоровића
Ó-Szivacz

потребује млађег помоћника који до сад најмање 3 године сервиран и вешт продавац. Ступити може одмах.

1393 2 3

Читај па наручи!

Кафе треба свакој кући.

Кафа у врећама од 5 кила франко уз поузеће.

Арабија I-а	1	кила	Круна	2·60
Сантос	1	„	„	2 50
Сантос перла	1	„	„	2 90
Либерија огромно зрно	1	„	„	3·10
Куба средња	1	„	„	3·20
Куба прима I-а	1	„	„	3·60
Куба перла	1	„	„	3 90
Порторико I-а	1	„	„	3·70
Порторико перла	1	„	„	3 80
Куба I-а пржена	1	„	„	3·80
Куба средња пржена	1	„	„	3 20

У 1 пакет дајем и 2—3 врсте, засебно спаковане.

Кафе су нефарбане.

Зејтин (уље) У лименима кантама од 5 кила франко:

5 кила столног финог		Кр.	9·—
5 „	Бари-италијански	„	10·—
5 „	Ница француски	„	12·—

Чај (тој): Руски караван чај 1/4 кгр. 2 50
Мандарин кина чај 1/4 „ 3 10
Најбољи Пеко Меланш чај 1/4 „ 5·—

Уз 5 кила кафе може се и 1/4 кгр теја припаковати, чиме се ушнара поштарина.

За цењене поручбе моли 1262 11—15

Александар Милушиновић и др.
Fiume, Via Pomerio.

БЕЗУВЕТНО.
ЧИТАЈТЕ ОВАЈ ДОБАР САВЕТ!

Добар глас далеко иде. То се обистињава и код „снажне Францове ракије“ (Kraft-Franzbrantwein) чији је глас по целом свету раширио па и до нас допро. Ми стога хоћемо нашим п. читаоцима да саопштимо због чега треба ово особито средство стално у кући држати и због чега је исто опће обљубљено.

„Kraft-Franzbranntwein“
КАО ЗАШТИТНИК ЗДРАВЉА!

Био човек неожењен или сожењен, потребује увек једно поверење вредно добро кућевно средство, које би при некућевној тренутној муци имао при руци. Нарочито где деце има треба ово у приправности имати. Час се један не осећа добро, ч с се други тужи на главобољу, трећи опет стење због грчева у стомаку и тако непрестано. Како је добар у тим случајевима „Franz-Branntwein“, треба само погледати на упутство и брзо ћете наћи шта треба радити, скоро у свакој породици има по који да пати од несанице, нервоза или од реоме. гихт, болова у леђима и крстима, пробадања са стране и т д. муче га, други опет осећа да му се снага губи, осећа се слабим, тромим и исцрпљеним. Колико пута долази несвестица? И човек често пута незна тренутно шта да чини У тим случајевима је „Kraft-Franzbrannvtwein“ бољи од свега другог, јер он не само да јача очи и мишиће и чини човека способнијим за рад, већ пружа у горе наведеним случајевима болести као што је у упутству примењено, заиста небројено услуга.

И млади радени људи буду често због тронутог уморног рада исцрпени а после исцрпености следује често пута болест. Због тога је саветно, да сваки, ко много р ди, ујутру и увече пре спавања удове, као и груди, крста и главу са „Kraft Franzbranntwein“-ом истаре, после тога се осећа као да су мишићи нову снагу добили и радна снага појављује се удвојена Ко на пут иде, нека стрпа боцу „Kraft-Franzbranntwein“-а у џеп, он се неће кајати Најмање нека је једна боца „Kraft-Franzbranntwein“-а увек у кући, толико сваки човек дугује своме здрављу.

„Kraft-Franzbranntwein“
КАО СРЕДСТВО ЗА НЕГОВАЊЕ ТЕЛА!

Познајете ли кога ко своје тело „Kraft-Franzbranntwein“-ом масира? Ако познајете. питајте га да ли се не осећа као поново р ђен. Чак и људи у годинама могу своју снагу и еластичност вратити ако своје тело правилно са „Kraft-Franzbranntwein ом загрева у зими цело тело а у лето га лади као лед он растерује и зној Како је непријатно, кад се испод пазуха, руке и ноге зноје, због гадног задаха од зноја постаје човек несносан, са вредним прањем испод пазуха, руку и ногу са „Kraft-Franzbranntwein“-ом растерује се зној као и задах.

А гадни задах из уста многих људи је још гори Овај рђави задах проузрокује трулење заосталог јела у шупљим зубима. Ово не чини само уста смрдљивим, већ доспева често у стомак гд је основ болестима Ко ујутру и после јела испира уста са „Kraft-Franzbranntwein-ом помешан с водом спрачава кварење зуба, н ма зубобоље, уста пријатно мирису и јело боље прија а и грло је заштићено од поболовања Код деце се осујећују болове у грлу. надимање крајника и друга зла.

Није сујета ако и на одржање лепоте косе и лица пази, то је много више једно добро својство. Ко у своју купку прави „Kraft-Franzbrannt wein“ мање, одржава кожу на лицу чисту и фину, ако се с њим глава пере нестаје перута, коса буде лепа, фина и не опада, јер „Kraft Franzbranntwein“ спречава опадање косе и чува је од раног седења.

Прави „Kraft-Franzbranntwein“ се свуда добити у боцама по 30 пот.; по 40 п т.; по 1 и 2 круне Али се ипак треба чувати од патварање и узимати такве боце на којима је горе отштампана слика човечја видљива или се поручи управо од јединог произвођача:

„KOSMOS“, Chemisches Laboratorium in GYÖR,

а разашиље се франко са поузећем или кад се унапред новац достави 1404 1—10

ЗИМЊИ РЕД ВОЖЊЕ ЗА 1908.

ВАЖИ ОД 1. ОКТОБРА

Будимпешта источна станица—Београд

Експр. 902 I	Бр. в. 906 I–II	Ос. в. 908 I–III	Т. в. 944 I–III	Ос. в. 912 I–III	Бр. в. 904 I–II	Ос. в. 916 I–II	Ос. в. 910 I–III	СТАНИЦЕ		Ос. в. 909 I–III	Ос. в. 913 I–III	Ос. в. 911 II–III	Ос. в. 9[illegible] I–III	Бр. в. 903 I–II	Ос. в. 907 I–III	Бр. в. 905 I–III	Екс. 901 I
11'20								полази Будимпешта зап. стан.	стиже								10'55
1'34	7'10	7'15	11'15	1·55	3'20	6'3[illegible]	10'10	полази Будимпешта ист. станица	стиже	6'00	7'10	9'40		1'05	6'55	10'00	
	7·21	7'32	11'34	2'06	3'31	6'40	10'21	стиже Будимпешта-Ференц варош	полази	5'5[illegible]	6'57	9'30		12·56	6'14	9'50	
	8'16	9·23	1'42	3'33	4'28	8'0[illegible]	12'14	стиже Кунсентмиклош Тас	полази	3'86	5'20	7'44		11'57	6'39	8'52	
	8'42	10'06	2'34	4'10	4'56	8'40	1'08	стиже Филипсалаш	полази	3'00	4'45	7'07		11'[illegible]0	4'59	8'21	
1·30	9'09	10'58	3·31	4'46	5·26	9·[illegible]8	1'52	стиже Кишкереш	полази	2'19	4·12	6'35		11'05	4'12	7'55	8'44
	9'35	11'42	Ос. в.	5'23	5'55		2'53	стиже Кишкунхалаш	полази	1'02		5'53		10'31	3'37	7'20	
2'44	10'30	1'27	920.		6'48		5'18	стиже Суботица	полази	11'5[illegible]		4·5[illegible]		9·50	2'53	6'[illegible]7	7'[illegible]4
	11'23	2'47	4'05	М. в.	7'42		7'08	полази Хеђеш-фекетехеђ	полази	8·5[illegible]			7'17		1'52	5'34	
4 18	12·25	4'23	5 29	922.	8·'4		8'55	стиже Нови Сад	полази	7·-2	3·48		5·51	7'55	12'03	4'29	5'51
	1'30	5'45	6·57	1·54	9'48		9'57	полази Индија	полази	5'42	2·25		4·27	7'05	10'42	3'·5	
5·33	2·06	7'07		3 02	10'30	6'40	11'07	стиже Земун	полази	4'11	1[illegible]·45	8'00	11'15	5'49	9'·6	2·52	4'25
5'4[illegible]	2·14	7'17		4·14	10'38	6·55	11·57	стиже Београд	полази	4'00		7'45	11'00	5·11	7'25	1·57	4'17

Вршац — Темеш — Ковин.

Тамо М. в. I–III	Ос. вов I–III	М. в. I–III				Натраг Ос. в. I–III	Ос. в. I–III	М. во I–III	
	700	10·10	9·40	полази Будимпешта	стиже	7·35	6·35	7·15	
		6·05	3·05	полази Темишвар-Јожефварош	стиже	9·10	1·00	8·05	
4·48	нед. в. за Панчево	8·50	6·10	полази Вршац	стиже	6 57	10·46	5·28	нед. в. за Панкево
5·05		9·10	6 28	Влајковац		6·40	10·29	5·11	
5·17		9·25	6·4[illegible]	Улма		6·29	10·18	5·00	
5.44		9·50	7·0[illegible]8	↓ Темеш-Николинци	↕	6·12	10·02	4'43	
5·56		10·07	7·24	Карлсдорф		5·56	9·45	4·24	
6·09		10·20	7·39	стиже Алибунар	полази	5·44	9·33	4·11	
6·10		10·35	7·4[illegible]	полази	стиже	5·43	9·[illegible]2	4·01	
6·28		10·53	8·00	стиже Петрово Село	полази	5·27	9·16	3·45	
7·45		12'24	9·2[illegible]	стиже Панчеву	полази	3·41	7·46	1·55	
		11·13	8·15	полази Петрово село	стиже	5.12		3·25	
		11·36	8·4[illegible]	Леаљкут		4·51		3·04	
		12 10	9·1[illegible]	↕ Мраморак-Делиблат	↕	4·23		2·36	
		12·[illegible]2	9·42	Баваниште		3·50		1·58	
		12·50	10 02	стиже Темеш-Ковин	полази	3·30		1·35	

Стари-Бечеј — Нови Сад.

Тамо Ос. в. I–III	М. в. I–III	Ос. в. I–III				Натраг Ос. в. I–III	М. в. I–III	Ос. в. I–III
	10'10		полази	Будимпе та источна страна	стиже		10·00	
	4·40		полази	Суботица	стиже		5'15	
4'50	9'45	4'20	полази	Стари Бечеј	стиже	6'56	12'43	7'31
5'12	10·11	4·42		Бач-Фелдварац		6'35	12'20	7'10
5·34	10'31	5'02		Чуруг		6'19	11'53	6'33
5·54	11'02	5'29		Жабаљ	↗	5'55	11·49	6'26
6·00	11·19	5·39	↙	Госпођинце		5·29	10'46	6'11
6·32	11'45	6'02		Темерин		5'13	10'28	5'55
6·41	11·54	6'11		Јарак		4'57	9'59	5'37
6·54	12'09	6·24	стиже	Вашкапу	полази	4·4[illegible]	9'43	5'24
7·01	12·13	6'14	полази		стиже	4'42	9'42	5'[illegible]2
*7'14	*12'27	*6'38	полази	Сајлово	полази	*4'29	*9'28	
7·23	12'40	6'49	стиже	Нови Сад	полази	4'17	9'15	5'00
9[illegible]/1[illegible]		10'58	стиже	Суботица	полази		5'10	1'27
1[illegible]/6[illegible]		5'46	„	Будимпешта	„		10'10	7'35
11'42	7'17	10'38	„	Београд	„		5'41	

Нови Сад — Вашкапу — Тител.

Тамо Ос. в. I–III	М в. I–III				Натраг М. в. I–III	Ос. в. I–III
	7'15	полази	Будимпешта	стиже	1·00	10·00
	1'27	полази	Суботица	стижа	9·39	6·26
6'37	5.10	полази	Нови Сад	стиже	6'00	3·01
*6'48	*5'23	полази	Сајлово	полази	*5·46	*2·50
7'00	5 37	стиже	Вашкапу	полази	5·33	2.38
7 05	5·38	полази		стиже	5·28	2·33
7·31	6·07		Кађ		5 06	2·15
7·42	6·19		Тисакалманфалва		4·48	1·56
7·57	6·39	↕	Ковиљ-Сент-Иван	↕	4·25	1·41
8·11	6·58		Вилова-Гардиновце		4 04	1·26
8·24	7·16		Лок		3·48	1·[illegible]4
8·37	7·30	стиже	Тител	полази	3·32	1·00

Хеђеш-Фекетехеђ — Паланка.

Тамо М, в, I–III	М, в, I–III	М. в, I–III				Натраг М, в, I–III	М, в. I–III	М, в, III
5'10	7'15	4[illegible]/3[illegible]	полази	Будимпешта ист. стр (183)	стиже	1'00	6'55	10'26
10·30	1·27	6[illegible]	полази	Суботица (183)	стиже	7'23	1'26	6'00
6'59	3'03	7'47	полази	Хеђеш-Фекетехеђ	стиже	5'41	11'17	5'22
7'21	33'27	8'07		Телечка		5'21	10'58	5·0.
7'42	33'52	8·3[illegible]		Кула		5'10	10'47	4'51
*7'53	*44'04	*8'46	↕	Белапуста	↗	*4'45	*10'25	*4'30
8'06	4'4'34	9'04		Торжа		4'33	10'13	4'19
8'32	5'5'04	9'28		Деспот-Св.-Иван-Пивница		4 16	10'00	4'01
8'49	5'5'28	9'44		Силбаш		3'51	9'35	3'37
9·00	5'5'40	9'54	стиже	Гајдобра	полази	3·40	9'24	3'26
9'21	6'6'14	10'04	полази		стиже	3'31	8·55	3'09
*9'27	*6'6'20	*10 09		Доња-Гајдобра 9. бр. чувар.		*3'26	*8'49	*[illegible]'01
9'33	6'6'28	10'16	↓	Векерлефалва 10. бр. чувар.	↗	3'19	8'41	2'55
*9'46	*66'44	*10'[illegible]0		Селешкерк 11. бр. чуварнице		*3'06	*8'25	*2'42
9·53	66'50	10'35	стиже	Паланка	полази	3'00	8'18	2'35

Драгутин Ненадовић

у Н. Саду.

Главна ул. бр. 9.

Телефон бр. 181.

ко

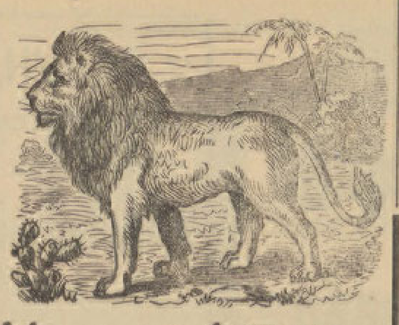

„Лава“

Велика шпецерајска и деликатесна трговина.

Велико стовариште брашна и разног сапуна, најбоље праве чисте гром есенције, најфинијег зејтина за јело. Стовариште: шећера, кафе, пиринча, крупна и ситна грожђа, бадема, лешњика, смокава, малаге грожђа, чоколаде. Бенздорф какао. — Велики избор и сваковрсних бомбона и т. д. Сваковрсних боја за кречење, лака за патосе, фирнајза и пемзле и све остале у овој струци спадајуће робе.

Разна вина, шампањца домаћег и француског, коњака, ликера. Праве сремске шљивовице. Велико стовариште минералних вода: Гисхиблер, Крондорфер, Ровчер, Салватор, Селтерс и т. д. лековитих вода.

Пошто сам у свези са првим и највећим светским извозним трговинама и творницама в с тиме моју робу из првих извора у великим количинама повлачим, с тога ми је могуће в цене тако јефтине ставити, да се код мене свагда свежа и најбоља роба по најнижим ценама добити може.

Сваком нека је из своје сопствене користи препоручено да се за набавку робе обрати на велику шпецерајску трговину

Драгушина Ненадовића

у Новод Саду, код „ЛАВА“.

Главна улица бр. 9 пређе Д. Кода.

852 24—50

УДАДБУ жели 21, год. спахинска кћи са 120.000 мар. мир.

Осим тога има **више стотина женскиња** прибележено и имаде при сваком захтеву згодних прилика. Господа (иако без имања) нека се обрате на Schlesinger, Berlin 18.

8 9 6 1

Kristaly минерална вода

св. Лукиног купатила — Szt Lukás Baád поправља апетит, предупређује болести у стомаку.

Главно стовариште за Митровицу и околину

Велимир Радак

1207 7 9 у Митровици.

НЕСТЛЕ ОВО

МЛЕЧНО БРАШНО

ДАВНО ОПРОБАНА ХРАНА ЗА ЗДРАВУ И БОЛЕСНУ ДЕЦУ КАО И ОНЕ ШТО БОЛУЈУ ОД ЖЕЛУДЦА; ПРЕДУПРЕЂУЈЕ И ОТКЛАЊА БЉУВАЊЕ С ПРОЛИВОМ, ДИАРЕУ И КАТАР ЦРЕВА.

Добија се у свакој апотеци и дрогерији.

1368 3 — 0

КЕСТЕН

ЗДРАВ И ИЗАБРАН 5 кг. К 3·—

разашиље

1837 4—6

Ц. БЕКИЋ — ДВОР.

За веће количине посебна понуда.

ЈЕФТИНИЈЕ СУ ПОСТАЛЕ

Све црквене утвари и иконе

али само у нас,

јер једини ми и продајемо

по невероватно јефтиној цени

за то, што ми не држимо више путнике, који много стају п. н. купце, јер се њихов силни трошак обично на купљеној роби додаје и што ми имамо сопствену творницу. Еле пре но што своју потребу преко ког путника поручите и преплатите. **иштите наш јефтини фабрички ценовник у сопственом интересу** и ви ћете бити изненађени нашим јефтиним фабричким ценама.

С особитим поштовањем

ВРАНИЋ и ТАУШ

творница црквене утвари у **Н. САДУ** (Ujvidék).

NB Необорими докази наше солидности су то, да смо ми хиљадама сталних муштерија придобили, хиљадама јавних захвалница примили, а ув то хиљадама нових наруџбина добили.

1324 6—10

Највећа помодна трговина за господу и госпође

Нови Сад **Чавић и Поповић** **Нови Сад**

препоручују

Костима Раглан јакни, блуза сукања и плишких огртача. Наведене ствари најтачније по мери набављамо.

Француских мидера, гиртлова, шлајера, венаца и најмодернијих накита за женске тоалете

Енглеских женских и мушких рукавица, краватни, шешира и сваковрсних путничких кофера

Швајцарског штикерија, веза и све најфиније ствари у женској и мушкој моди,

645 19—50

За невесте богат избор белога рубља од најниже до најскупље цене.

Послуга врло тачна. — Цене умерене.

Најопсежније јемство!

Повољни услови за плаћање!

Д. Д. ДРАЖЂАНСКА ФАБРИКА МОТОРА

(A. G. Dresdner Motorenfabrick)

једна од најстаријих и највећих

ФАБРИКА МОТОРА

лиферује најсавршеније, трајне, тачно припознато и сигурно функционирајуће и који са мало трошка раде

МОТОРЕ ЛОКОМОБИЛЕ

за увлачење гаса, за бензан, за плин, за олај, за ацетилен.

704 20—20

Главно заступство и стовариште

GELLÉRT IGNÁCZ és Tsa Budapest, Terézkörut 41.

Телефон бр. 12—91.

Шихтов сапун, са знаком „Јелена“ употребљује се због свог нарочито одличног својства за сваку сврху уредног прања; за особну употребу, за фино и грубо бело и шарено рубље, за кухињске ствари, намештај, ћилиме, за домаћу живјетињу и т. д. и т. д. Сапун је из најбољег бираног материјала састављен.

776 3—4

Пијте после употребе воћа при индиспозицији стомака итд. као најбоље опробано средство за предохрану,

и против

РЕНОМИРАНИ

КОЛЕРЕ КОЊАК

грофа СТЕВАНА КЕГЛЕВИЋА наследника у Промонтару

1351 2—3

gróf Keglevich István utódai-Promontor

„ПРИЈАТЕЉ“

једино чисто српско православно друштво

исплатило је

60.000 К.

наследницима завештача својих

ПОЗИВАМО

САМО Срое и Српкиње православне вере, који су здрави, пунокетни, или који нису преживели 52-гу годину живота свог, да се уписују у наше друштво

ОДМАХ

издајемо друштвене обвезнице на 2000 К чим који пријавник пошље у име уписнине и чланарине 8 К.

ПОЖУРИТЕ СЕ

са пошиљком уписнине, чланарине и **своје тачне адресе**.

НА ЗАХТЕВ.

шаљемо тисканице и опширнији обавештај. Савесним скупљачима чланова даћемо пристојну награду.

Управа друштва „Пријатељ“
„BARÁT“ szerb egyesület SZEGED.

1201 6—

Оглас.

Саопштавам овим, да сам у стању **г г државним. општинским и приватним чиновницима, учитељима, свештеницима, трговцима и обртницима** израдити

особне вјересије

5 - 10 — 15 - 20 год.

АМОРТИЗАЦИЈУ

без мјенице и без гаранта уз 4 ½ % камате без икакових трошкова. Упите на бакарски и комисионарни посао.

Жига Бихлер
Осек горњи град
Фрањина ул. бр. 1.

1288 6 - 6

СА ЕЛЕКТРИЧНИМ ПО ОНОМ
УРЕЂЕНА ФАБРИКА

Г. СКРБИЋА

ЗАГРЕБ, Илица бр. 40.

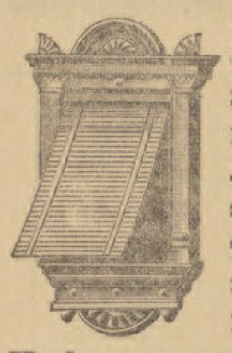

препоруча своје на гласу солидне и јефтине жалузије, дрвене, ткане и платнене ролете, жељезне и дрвене капке за прозоре и дућане, те моли што више пажње поклонити овој домаћој фабрици.

Цијенници и прорачуни бадава

117 39—50

Молим захтевајте франко

проспекте и мустре најбољих шнајдерских

мушких и женских **ЛОДНОВА**

за ловце, шумаре и пешаке као и од свију модни штофова за мушка и дечија одела Мустре за иберцигере од најјефтинијих до најскупљи квалитета шаље као једна признаната прва и највећа експортна фирма за лоднове

Vincenz Oblack
k. u k. Hof. Tuch-lieferant
Graz, Mürgasse № 9/f.

1208 7—10

Гром есенције
најбоља и најјача
80 %

Сирупа
Kisber-ског

:АРАХИДЕ:
Брашно,
Шећер,
Каву,

На велико и :на мало:

:: САПУНА ::
Шихтовог
:: све врсте ::

Хромпир шећера
: Marosvásáhely :

:: ПИРИНАЦ ::
Зејтин,
Свеће,
Бадем,

и сву осталу робу нуде по најумеренијој цени

Петровић и Поповић

трговина спецераја и деликатеса
код „Црног Кера“
ћошак главне и лебарске улице.

734 20

У опште је познато да је

ЕЛЕКТРИЦИТЕТ

у својој правој форми и јачини употребљен, најспетнији фактор при лечењу у садашњости, нарочито у случајевима нервозе, неурастеније, реуме, главобоље и болевима у крстима, болести стомака и цреви, слабости срца уз тости и т. д. и слабостима снаке врсте.

Оба ова својства јесу најженијалније у нашем

„ELEKTRO-VITALIZER“ спојени.

Кад дакле осетите, да је Ваше здравље поремећено, да Ваша снага опада, тв не часите да се обратите са поверењем на наш лекарски завод и кад нам достовите овај купон, то ће Вам се под затвореном ковертом доставити књига „Behandlung über moderne Elektro-Therapie“ бадава и плаћеном поштарином.

Elektro-Vitalizer ärztl. Ordin.-Institut, **Budapest, Károly-körut 2, Mezzanin 62.**

Г. Гаврило Херцег из Карачонда пише:

После употребе од 6 месеци Elektro-Vitalizer апарата ослободио је моју пуницу од свих болести: нервозе, главобоље, лупања срца, клокулости, немања апетита и страшивости, за чега сам Вам врло пошто ани г лечниче врло захвалан. По свом умењу исти апарат ћу најтоплије препоручивати. Дозвољавам да ово моје писмо у новинама изнесете, јер одговара чистој истини.

1344 4

Купон за једну бесплатну књигу.

На **Elektro-Vitalizer ärztl. Ord.-Inst. Budapest, Karlsrlnp 2, Mezzanin 62.**
Молим пошаљите ми књигу: за мушке, за женске.
Под насловом
„Eine Abhandlung über moderne Elektro-Therapie“
бадава и франко у затвореној коверти.

Име: .....
Место: .....

OSERS & BAUER шпецијална фабрика мотора **Budapest VI. Podmaniczki utcza 18.** Главно стовариште: **Wien, Dresdnerstr. 81—83.**

БЕНЗИН

мотори

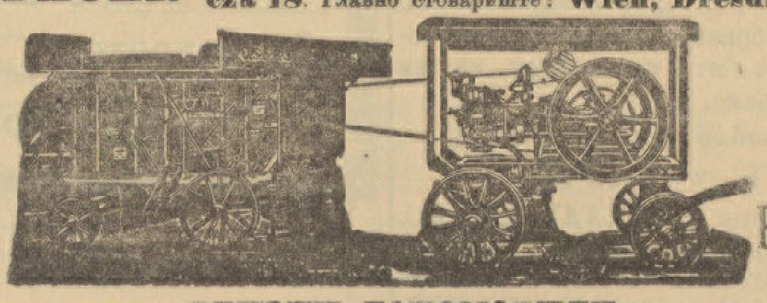

Мотори

КОЈИ УВЛАЧЕ ГАС

1619 52—52

БЕНЗИН ЛОКОМОВИЛИ

Данас најјефтинија радна снага! Трошкови рада по коњској снази 2—3 потуре. Више стотина разноврсних машина наслаге се у промету Врло повољни услови за плаћање! Првог реда солидна фабрика! Са ценовницима и прорачуном стојимо бесплатно на услуги.

У последње време одправили смо овима стројеве машине: Јованy Илосу и друговима у Сас Везушу (8 коњских снага), Јованy Магочу и друговима Монор Тањи (6 коњских снага), Јованy Пап у Јарош Беренyу (8 коњских снага), Павлу Ј Нађу у Боглар (6 коњ. снага), Стеван Пали мл. у Орду код Боглара (4 коњ. снаге), Мирко Такач млинар у Пасто (75 коњ. снага, који увлаче гас), Вилмош Стенгер млинару у Вел. Тополовац (50 коњ. снага) који увлаче гас, Шалу Росману млинару у Моч коложварска жупанија (40 коњ. снага) који увлаче гас, Јосифу Херцегу млинару у Мађар Банхеђеш (30 коњ. снага) који увлаче гас и још много великим властелинствима.

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА
ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА

АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — **са гаранцијом на више година** — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем 1185 8—52

од мене израђена и много пута одликована

са отвореним одушкама провиђена звона

која су у горњем делу — као виолина са отвором у виду фигуре S провиђена и која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако уједном патентирано звоно од килограма изједначује са звуком других по старој системи звона од 461 килограма.

Даље препоручујем **кожe за звона** од кованог гвожђа, у торњу слободно стојеће; **звона или шоље за сатове** од метала, **прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа**

Илустровани цезновници и прорачун трошка бесплатно и франко.

На миленарској земаљ. изложби у Будимпешти 1895. награђена са великом миленарском медаљом

ВЕЛИКА ЈЕ СРЕЋА КОД КИША

Вредноћа, рад, умешност и штедња после дугог времена припомажу до новца доћи, али брзо ненадно богат бити, то се може постићи само великом срећом, великим добитком Зато купују многи људи срећке, јер имају **сталну наду** брзо се обогатити.

Особито кр. уг. повлашћени класни лозови свуда су обљубљени, јер **сваки други лоз безусловно добија**, пошто се од 125.000 лозова, који се у промету налазе, имаде 62.500 добитака.

Шанже за добитак су једини у својој врсти, јер у читавом свету не постоји такав лутријски план, који би тако солидан и погодан био.

Код издавања као и код вучења врши контролу и надзор кр. уг. влада, и због тога имаде публика у класним лозовима **највеће поверење.**

Срећа је неизбројна! Код случаја зависи и срећа многим људима.

У животу сваког човека било је и имаде тренутака од којих му срећа долази! Покушајте дакле са оним бројем, који поред Вашег **имена** или имена ваших других особа стоји, који ће вероватно код идућег вучења извући велики добитак.

Молимо ово исећи и нами доставити.

ПОРУЧБЕНИЦА

An das Bankhaus Karl Kiss & Comp.

Act. Gesellsch. BUDAPEST, Kossuth Lajos utcza 13.

Молим да ми се пошаље ____ лоз I. класе XXIII лутрије службени план.

Износ од К ____ { шаљем у маркама / „ поштанском дознаницом / изволите дигнути подузеће.

(Што се неће молим да се избрише.)

Тачна адреса
Име: .....
Место, улица, број куће .....
Последња пошта (жупанија) .....

Покушајте вашу срећу код нас, јер

ВЕЛИКА је срећа код КИША!

Karl Kiss & Comp.

BANK-ACTIEN GESELLSCHAFT

главни колектери кр. угар. повлашћене класне лутрије

Central Bureau: IV., Kossuth Lajos utcza 13. szám.
Filiale Váczi körút 55. sz. — Filiale Erzsébet körút 22. sz.

КАКО СЕ ЗОВЕТЕ?

Ови бројеви само се код нас могу добити!

Аврам	8166	Десанка	34291	Јулија	29464	Малета	46779	Радислава	94241	Властимир	102232
Адам	13562	Дора	94227	Јасна	96831	Миливој	67657	Света	22157	Воја	50565
Антоније	95005	Десна	21075	Јустин	119440	Миленко	8139	Светислав	5213	Војин	39579
Анекс андар	107227	Дејан	108041	Јелена	51250	Милашин	22442	Светозар	78243	Вратислав	94920
Аганије	39500	Дарко	20050	Јустина	23122	Милан	13363	Славољуб	90826	Вујо	20176
Атанасије	51485	Добра	4204	Јелка	91902	Миленко	73348	Славоје	2319	Вујадин	13034
Ана	90710	Добривој	13028	Јулка	8544	Максим	32072	Слободан	92476	Вујко	67667
Анђелија	8338	Драгић	73348	Јарослав	57734	Милета	94209	Спасоје	119200	Вук	3365
Андрија	78262	Ева	8331	Јевдокија	13692	Меланија	50631	Срдан	21364	Вуксан	29464
Агапија	24770	Евица	95025	Јездимир	107473	Мирчета	2312	Срђа	7494	Војислав	96831
Анастасија	92489	Емил	39579	Кленик	34079	Милисав	68015	Средоје	66924	Војимир	119440
Артемије	17023	Емилија	57527	Коронел	27983	Милеса	73120	Срета	90795	Војка	51250
Аврамије	60142	Елза	68015	Корнелије	48152	Методије	53382	Срећко	34078	Војко	23122
Акидин	96685	Евтропије	22222	Кристина	94244	Милосава	67672	Станислав	8186	Вид	91902
Афтон	44739	Елеонора	90779	Каменко	8393	Милка	4957	Страхиња	92600	Владоје	8444
Авдија	110545	Еуфросима	3365	Кристифор	68007	Марта	10496	Сава	105994	Витомир	57734
Амфилох	93377	Ета	119440	Красоје	90760	Небојша	29153	Славка	51334	Васа	13692
Авакум	22195	Филип	21393	Катарина	102251	Новак	37794	Смиљана	13625	Вукадин	107473
Амвросије	8159	Фрања	94913	Ковиљка	2329	Нада	48143	Спаса	8228	Вукајло	34079
Анасија	57514	Фабијан	67617	Константин	29441	Недељка	53387	Стане	21375	Вукан	27983
Агата	73360	Францишка	4967	Крста	51228	Невена	64234	Станка	91094	Вукашин	48152
Боривој	90707	Фердинанд	93342	Кристијан	13645	Никон	92583	Стојана	100968	Вукосав	94244
Божидар	102204	Гавро	21374	Лабуд	5204	Остоја	75008	Стојанка	8532	Вуле	8393
Борислав	33815	Голубац	67336	Лазар	74126	Озрен	20184	Стојна	12707	Вучета	68007
Бошко	79340	Градимир	20046	Лав	90801	Олимпија	91095	Столе	90799	Војислава	90760
Босиљка	9804	Гедеон	106184	Ленка	106157	Обрад	106000	Тихомиљ	108035	Вукосава	102251
Борислава	54793	Гојко	21352	Леонтина	32076	Оскар	39570	Тихомир	8399	Ве ислава	2329
Божидар	94933	Голуб	67326	Лепосава	54404	Омер	8223	Тихослав	13028	Здравко	29441
Блажимир	106048	Гордана	53395	Лиције	23147	Оливер	22154	Трњина	21636	Златан	51228
Богданац	39499	Гертруда	92576	Луција	94983	Павао	93327	Тинка	94984	Златоје	13645
Божица	21052	Храњимир	8545	Ливије	8205	Пелагија	102539	Теодосија	119167	Зоран	5204
Богдан	90847	Хранислав	58579	Ливија	108024	Петар	51178	Трпимир	50562	Зорислав	74126
Божоје	13661	Хенрик	91314	Линка	95330	Пера	29463	Угљеша	95339	Зора	90801
Бра имир	78258	Хумберто	106164	Лепа	58136	Перуника	95025	Урош	108054	Зорка	106157
Богослав	91937	Ипатије	51230	Љубибрат	20181	Рада	8379	Убавка	119198	Зорислава	32076
Бранислав	4417	Илија	22222	Људевит	51221	Радак	13643	Васо	8313	Зорица	54404
Бодин	119449	Иван	90757	Љубивој	119427	Радиша	20554	Истина	53395	Зорана	23147
Цветоје	22289	Исо	8354	Љубомир	39594	Радмио	90828	Василије	92576	Жарко	94983
Цезар	73367	Игњатије	60094	Љубиша	27186	Радован	107497	Велимир	8545	Жива	8205
Цвјетан	94210	Ирена	45568	Љубислав	12710	Радоје	45594	Вељко	58579	Живадин	108024
Цвијета	92491	Јеврем	102232	Љубомир	91089	Радојица	8194	Веселин	91314	Живана	95330
Цецилија	21358	Јаков	50565	Марко	32069	Радослав	67617	Видослав	106164	Живка	58136
Чеда	13663	Јован	39579	Митрофан	45558	Радош	21637	Вишеслав	51230	Живан	20181
Чедомил	106196	Јованка	94920	Милија	78322	Рајко	93388	Влада	22222	Живота	51221
Даница	64617	Јулије	20176	Марија	22443	Растислав	108115	Владан	90757	Загорка	119427
Данило	616	Језекиљ	13034	Милић	3369	Рацко	8383	Владимир	8354	Владана	39594
Душан	94923	Јагода	67667	Милодраг	105976	Родољуб	19119	Влајко	60094	Витка	27186
Димитрије	51200	Јаросла а	3365	Мирко	93674	Раденка	48131	Влатко	45568	Василија	12710

СПИСАК

преко 62.500 добитака XXIII. кр. уг. повлашћене класне лутрије, који ће се од 125.000 лозова у току од 6 месеци извући.

Највећи добитак

1,000.000 Кр.

(ЈЕДАН МИЛИОН КРУНА)

		Круна
1	Премија	6000.0
1	Добитак	400000
1	„	200000
2	„	100000
2	„	90000
2	„	80000
2	„	70000
2	„	60000
1	„	50000
3	„	40000
3	„	30000
6	„	25000
9	„	20000
13	„	15000
44	„	10000
61	„	5000
22	„	3000
475	„	2000
961	„	1000
1635	„	500
165	„	300
39675	„	200
5325	„	170
5325	„	130
8765	„	100, 80, 40
62.500	добитци са премијом	круна

1325 2—5

!! ЦЕНЕ:

Лоза I. класе

Осмина	— — —	К 1.50
Четвртина	— —	К 3·—
Половина	— —	К 6·—
Читав	— — —	К 12·—

ВУЧЕЊЕ:

19. и 21. новмдра. !!

ЗА ЧУДО ЈЕФТИНО!

600 ствари само за 1 фор. и 85 новч.

Један диван презиционални сат, који се навија сваки 36 сата, са гаранцијом доброг хода са позлаћеним ланцем; 1 дивна игла за пошту са симиљи-брилантом, 1 врло елегантан позлаћен прстен са имитираним драгим каменом за господу и госпође, 1 диван коље са 150 источних бисера најмодернији накит за женске, 1 дивна гарнитура са дугмадима за манжетне, крагнове и груди са гаранцијом 3 постотка дубл-злата, 6 комада правих кончаних џепних марака 1 врло леп елегантан писаћи прибор од никла, 1 дивна кутија са огледалом и финим чешљем, 1 лепо мирисави сапун, 1 врло лепо увезена бележница. 72 енглеска пера за писање и 20 комади за дописивање и још 395 разних ствари које су у кући потребне бадава. Све укупно са сатом, који сам те новце вреди, кошта само 1 фор. 85 нов. Разашиље у наточ (per Nahname) или кад се пошље новац унапрее.

EXPORTHAUS

H. SPINGARN, Krakau № 140.

Ко наручи два пакета, добија још бадава 1 фини федермесер са две оечнице. За сваки даљи пакет више од два добија се такође такав, федермесер Ако се коме пошиљка не допада, новац се враћа.

1401 1—1

7000 КОМАДА
РАСТОВИХ СТУПАЦА

одељаних и округлих као и растових греда у свакој дебљини нуди врло јефтино

Влада Ивков
Стапар

8187 5—5

СИГУРАН УСПЕХ

Кригнеров РЕПАРАТОР је у будимпештанском Рокус шпитељу, код **ревматичног сакања у глави** од 136 обољелих случајева 129 се излечили, што писмена сведочанства потврђују. Ни једно средство не може овај успех показати

и лечење, сигурно од **костобоље, реоме, пробадања**, болова у леђима и крстима, болести костију и болови сличних болести дају се само употребом светско познатог, много пута одликованог

Кригнеров

Кригнеров РЕПАРАТОР је већ десетинама година са ненадмашним успехом у употреби. Употребљава се само спољашње за мазање и надмаша у своме дејствовању сва средства ове врсте. Сваком се болеснику препоручује

РЕПАРАТОР

(Spiritus petrae camphoratus)

ЗАХВАЛНИЦА!

Високопошт. г. професоре!

Немогу реч- да нађем да вам захвалим на Reparatory. Већ 4 год. патио сам од исхиаса и употребљавао сам већ сва могућа средства без успеха. Покушао сам и са Reparator-ом и после мазања истог много ми је боље Ја могу да вежбам болесну ногу. Примите г. Кригнеру моју највећу благодарност. Бог нека вас хиљадоструко награди за ваш проналазак. За потпуно излечење молим пошљите ми још 2 боце Reparatora. Judendorf, Tirol. — Са особитим поштовањем и захвалношћу Албертина пл. Шалаупка ц. и к оберштерка.

којим се може постићи пошто је ово много опробано средство нарочито за лечење **костобоље и реоме** као и болести прехлађењем изазване. Болесници нека не пробају већ нека сваки употребљава против **костобоље, реоме** заиста сигурно средство: **Кригнеров Репаратор.** Мазање са **Кригнеровим Репаратором** за неколико дана показује већ најбољи успех, што рпа захвалних писама потврђују. Врло добро дејствује и против смрзлости! **Кригнеров РЕПАРАТОР**

ЗАХВАЛНИЦА!

Пошт. г Ђорђе Кригнер, Апотекар у Будимпешти. Калвински трг.

Пре неколико дана осетио сам у левом рамену реуматичне болове. Нисам могао раменом да мичем и две ноћи увастопце очи да склопим. На срећу сетим се да ми је пре неколико година у једном сличном случају ваш Репаратор учинио добру услугу. Дам га донети и после тродневне употребе и шестог мазања престали су ми болови и ја изричем своје признање, и људе који од истих болова пате, чиним пажљивим на ово особито дејствујуће средство. Са особитим поштовањем Спрцон Ерне, адвокат и државни посланик.

Цена малој боци 1 К, великој боци 2 К. Преко поште 5 малих боца К или 3 велике боце 6 К.

Може се добити у свакој апотеци. најбоље када се директно поручи код произвођача и овако атресира:

KRONEN-APOTHEKE BUDAPEST, VIII. Kalvin-Platz 8.

Разашиље дневно уз поштанско поузеће или када се новац у напред пошље

ОБЈАВА.

Овим се до општег знања ставља, пошто је **кр. угарско министарство финансија** по својим контролним органима ревизију срећака I. класе кр. уг. повлашћене класне лутрије **(двадесет трећа лутрија)** обавило, да су срећке главним колекторима на распродају предате. Од високог **кр. уг. министарства финансија** одобрен план за извлачече овим се износи на јавност.

План кр. угарске повлашћене класне лутрије

Двадесет трећа лутрија.

125.000 СРЕЋАКА — 62.500 ДОБИТАКА.

ПРВА КЛАСА
Улог 12 круна.
Извлачење 19. и 20. нов. 1908.

Добитци		круна
1	од	60000
1	од	20000
1	од	15000
1	од	10000
1	од	5000
4	по 2000	8000
6	по 1000	6000
10	по 500	5000
35	по 300	10500
115	по 100	11500
3825	по 40	153000
4000	добитака кр.	304,000

ДРУГА КЛАСА
Улог 20 круна.
Извлачење 15., 16. и 17. дец. 1908.

Добитци		круна
1	од	70000
1	од	25000
1	од	20000
1	од	15000
1	од	10000
4	по 3000	12000
6	по 2000	12000
10	по 1000	10000
20	по 500	10000
130	по 300	39000
4825	по 80	386000
5000	добитака кр.	609,000

ТРЕЋА КЛАСА
Улог 32 круне.
Извлачење 12., 13. и 14. јан. 1909.

Добитци		круна
1	од	80000
1	од	30000
1	од	25000
1	од	20000
1	од	15000
4	по 10000	40000
6	по 3000	18000
10	по 2000	20000
15	по 1000	15000
135	по 500	67500
5325	по 130	692255
5500	добит. кр.	1022,750

ЧЕТВРТА КЛАСА
Улог 40 круна.
Извлачење 9. 10. и 11. фебр. 1909.

Добитци			круна
1	од		90000
1	од		40000
1	од		25000
1	од		20000
1	од		15000
4	по	10000	40000
6	по	3000	18000
10	по	2000	20000
15	по	1000	15000
135	по	500	67500
5325	по	170	905250
5500	добитака	круна	1.255,750

ПЕТА КЛАСА
Улог 32 круне
Извлачење 2., 3. и 4. марта 1909.

Добитци			круна
1	од		100000
1	од		40000
1	од		25000
1	од		20000
1	од		15000
4	по	10000	40000
6	по	3000	18000
10	по	2000	20000
15	по	1000	15000
135	по	500	67500
4825	по	200	965000
5000	добитака	круна	1.325,5000

ШЕСТА КЛАСА
Улог 24 круне.
Извлачење од 24. марта до 21. априла 1909.

Највећи добитак у најсрећнијем случају

КРУНА

1,000.000

(Један милијон)

	1	премија	К 600000	600000
	1	„	„ 400000	400000
	1	„	„ 200000	200000
	1	„	„ 100000	100000
	1	„	„ 90000	90000
	1	„	„ 80000	80000
	1	„	„ 70000	70000
	1	„	„ 60000	60000
	1	„	„ 50000	50000
	1	„	„ 40000	40000
Од ових 550 згодитака последњи извучени добија премију.	2	„	„ 30000	60000
	2	„	„ 25000	50000
	4	„	„ 20000	80000
	8	„	„ 15000	120000
	30	„	„ 10000	300000
	60	„	„ 5000	300000
	435	„	„ 2000	870000
	900	„	„ 1000	900000
	1200	„	„ 500	600000
	34850	„	„ 200	6970000
	37500	добитака и премија	К	11,940.000

За извлачење I. класе које ће се **19.** и **21. новембра о. г.** у присуству кр. уг. државне контролне власти и у присуству кр. јавног бележника у дворани где се извлаче јавно обавити, могу се срећке добити код свију колектора кр. уг. повлашћене лутрије.

Будимпешта, 25. октобра 1908. п. р.

1596 1—1

УПРАВА.
краљ. угарске повлашћене лутрије.
Lukács. **Hazay.**

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.